

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Марта Петрова Балева, дмн

Клиника по клинична имунология, УМБАЛ „Александровска“, Катедра по клинична лаборатория и клинична имунология, Медицински Университет – София

на конкурс за „Доцент“ по „Имунопатология и алергология“ – Медицински Университет – Плевен

Конкурсът е обявен в „Държавен вестник“ бр. 52 от 24.6.2014 г. за две места по специалността „Имунопатология и алергология“. За едното участва д-р Ваня Маринова Цветкова-Вичева.

НАУЧНА ДЕЙНОСТ И НАУЧНА АКТИВНОСТ

Д-р Цветкова участва в конкурса със следните научни трудове:

- Автореферат на дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на тема „Генетични и имунологични изследвания на пациенти с алергичен ринит и бронхиална хиперреативност“, защитен през 2011 г. и свързани с него публикации и участия в научни форуми.
- Публикации в чужди списания – 2 (и двете в списания с IF)
- Научни публикации в българска медицинска периодика – 22 оригинални статии, като 4 от тях са на английски език, а едно от тях – и с IF.
- Научни обзори със собствен принос – 3
- Научни обзори без собствен принос -5.
- Участия в научни прояви в чужбина, свързани и несвързани с докторската дисертация, публикувани в сборници с резюмета – 7, като 2 от тях с IF.
- Участие в български научни форуми – 18
- Участие в монография с 2 глави

Извън публикаците, свързани с дисертационния труд, тя е първи автор в 17 публикации (5 от тях на чужд език, като три са в списания с IF), в 6 е втори автор, в 3 от обзорите със собствен принос е втори автор. IF на списанията е 4,170, а от резюмета в чуждестранни списания – 4,240.

Според справка от ЦМБ – София са издирени 7 цитирания от български автори. В периода 2011-2012 г. д-р Цветкова участва в 2 проекта, финансирани от МУ-Плевен. Тя е член на Съюза на учените в България, дружеството на алерголозите в България, участва в редколегията на сп. „Алергология и клинична имунология”

Основните направления в които работи кандидатката са следните:

- Бронхиална хиперреактивност и алергичен ринит (АР) – Направен е комплексен анализ на болните с АР чрез кожно-алергични проби, спирометрия, бронхо-провокационен тест, флоуцитометрично определяне на IL-17 продуциращите лимфоцити и генетичен полиморфизъм на гена на бета-адренергичния рецептор ($\beta 2$ -АР). Болните с АР имат нарушени спирометрични показатели и прояви на повишена бронхиална хиперреактивност (БХР) без данни за астматични симптоми.
- Клетъчен имунен отговор при алергичен ринит – Изказва се хипотеза че при АР алергичният отговор след сенсibilизация включва активиране на алерген-специфични Th17 клетки. Степента на сенсibilизация към инхалаторни алергени оказва влияние върху IL-17 CD4+T лимфоцити и еозинофили.
- Полиморфизъм на бета-2 адренергичния рецептор при болни с АР – Описана е честотата в българска популация. Генетичният полиморфизъм на 16 позиция в гена на бета-адренергичния рецептор ($\beta 2$ -АР) е свързан с повишена неспецифична БХР при болни с АР. Експресия на Gly вместо Arg (див тип) в гена на $\beta 2$ -АР се влияе от пола и BMI. Наличието на мутантен алел - G/G, положителния метахолинов (Mx) тест и спирометричните отклонения, дават основания за извода, че генетичният полиморфизъм влияе върху дихателната функция на болни с АР.
- Генетични вариации на ангиоконвертиращия ензим (ACE) при алергични болести – 1/D полиморфизма на ACE е вероятен рисков фактор за алергичен ринит и/или астма в българската популация.
- Епидемиология на алергичните болести в България – проучването е 6-годишно и обхваща 3973 болни, постъпили за лечение в Университетска болница-гр. Плевен
- Имунологично гъбно възпаление и хроничен риносинусит - В съвместно проучване със специалисти ото-рино-ларинголози е направено проучване за значението на участието на някои фунги в патогенезата на алергичното

възпаление при болни с хроничен риносинусит. Установена е висока честота на носителството на *Alternaria*, *Penicillium*, *Fusarium*, *Rhizopus* при цитологично изследване на носен секрет, нощна еозинофилия и положителни кожно-алергични проби (КАП) към тези гъби. При част от болните са намерени високи общи серумни IgE антитела и специфични IgG антитела към фунгиални алергени. Всичко това потвърждава важното значение на изследването на тези показатели при определянето на етиологията, диагнозата и прогнозата на хроничния риносинусит.

- Хронична уртикария - Доказан е антихистаминовия ефект на Cetirinaх върху фармакологично предизвикани с хистамин папула и еритем. Този ефект е бърз и с еднаква сила върху папулата и еритема. При пациенти с хронична изострена уртикария медикаментът действа бързо и води до бързо настъпваща ремисия. Левкоцитиризинът в сравнение с плацебо в значителна степен инхибира кожните промени при идиопатична хронична уртикария с положителен ASST тест. Изказва се хипотезата че освен на блокирането на H1 рецептори и на противовъзпалителния ефект на този препарат, доброто повлияване на болните с ASST + хронична идиопатична уртикария може би се дължи и на имуномодулиращото действие на медикамента.
- Ефект на L-2-оксотиазолидин-4-карбоксилска киселина (OTCA) в експериментални условия - При експериментален модел на астма (мишки от линията C57Bl) е изследван ефекта на глутатионовия прекурсор L-2-оксотиазолидин-4-карбоксилска киселина (OTCA) върху клетъчния състав, общия белтък, IL-4, IL-5 и 8-изопростан в бронхоалвеоларния лаваж. OTCA атенюира възпалението и липидната пероксидация в бронхопулмоналния лаваж при този модел на астма, провокирана от овалбумин. Наблюдава се намаление на количеството на клетките в лаважа, на протеиновото съдържание, както и на изследваните цитокини и на 8-изопростана
- Лечение с интравенозни имуноглобулинови препарати (IVIg) при различни заболявания - д-р Цветкова участва активно в колектив, който през последните 11 години е натрупал значителен опит при лечението на болни с различни болести с IVIg: имунни дефицити, антифосфолипиден синдром (APS), тиреоидит на Хашимото и субклиничен хипотиреоидизъм, myasthenia like syndrome, имуномедиран инфертилитет и др. Препаратите от тази група имат добър профил на безопасност, добре се толерират, ефективни са и могат в много

случаи да заместят кортикостероидната терапия. Изучени са множество комплексни ефекти на IVIG върху нивото на серумните имуноглобулини, автоантителата, количеството на тромбоцитите.

- Клинико-морфологични изследвания при тиреоидектомирани болни - Анализирани са факторите, които влияят на развитието на болестта 7 г. след оперативната намеса: възраст, пол, антитела, хормони, хистологична находка и пр.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

С решение на Академичния съвет от учебната 2014/2015 г. в МУ – Плевен се въвежда нов хорариум по следните дисциплини: „Клинична алергология” (Медицински Факултет), „Грижи в алергологията”, „Алергологични проблеми при рехабилитацията и физиотерапевтични процедури”, „Медицинска рехабилитация и ерготерапия”, „Околна среда и алергични болести” (ФОЗ), с което се достига необходимия обем преподавателска дейност. Кандидатката участва в разработването на учебни програми за тези курсове.

ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНА ДЕЙНОСТ

През 1992 г. д-р Цветкова придобива специалност по вътрешни болести, а през 2007 г. - по клинична алергология. Според приложената справка от УМБАЛ „Г. Странски” - Плевен тя работи на длъжност „Лекар, началник отделение” в Отделение по клинична алергология от 2.1.1995 г. и към 23.7.2014 г. има медицински стаж 26 г. 7 м. 12 дни, от които по специалността „Клинична алергология” - 7 г. 1 м. 22 дни. В своята работа като лекар-алерголог тя прилага всички дейности, предвидени в Медицински стандарт „Клинична алергология”, за което е приложен списък, подписан от Изпълнителния Директор на УМБАЛ „Г. Странски”-Плевен.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Д-р Цветкова е родена на 31.10.1958 г. Завършва средното си образование в Английската езикова гимназия в гр. Видин, а висше – медицина през 1980 г. във ВМИ – Плевен. Има две специалности – Вътрешни болести от 1992 г. и Клинична алергология – от 2007 г. Последователно работи в Общинска болница – гр. Никопол, Клиника по ендокринология, Пропедевтика на вътрешните болести и Център по клинична

имунология в УМБАЛ – Плевен. От 2003 г. е на работа в Клиника по алергология на същата болница. Защищава дисертационен труд за научната и образователна степен „доктор“ през 2011 г.

Д-р Цветкова е член на Съюза на учените в България, на Дружеството по алергология и на Европейската Академия по алергология и клинична имунология.

Считам че представените научни публикации, част от които отпечатани в международни списания с импакт фактор, цитиранията на публикациите, както и участието на д-р Цветкова в преподаване в областта на клиничната алергология съответстват на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника на МУ-Плевен, което ми позволява да препоръчам нейната кандидатура за получаването на научното звание „Доцент“.

10.11.2014 г.

Рецензент:

(проф. д-р Марта Балева)